

กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียนศตวรรษที่ 21

FOREIGN LANGUAGE LEARNING STRATEGIES OF THE 21ST CENTURY STUDENTS

Received: December 4, 2018

Revised: March 1, 2019

Accepted: March 8, 2019

สมพร โกมารทัต*

Somporn Gomarattut*

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์และปริญญาเอก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

* Assistant Professor and Ph.D., Faculty of Arts, Dhurakij Pundit University.

* Email: somporng@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

โลกศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่ไร้พรมแดน ภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นและสำคัญต่อการติดต่อผู้เรียนภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีกระบวนการเรียนภาษาต่างประเทศเชิงรุก (Active Learning) กล่าวคือ การเรียนเพื่อสร้างคำถามและตอบคำถามได้ (To question and answer) เพื่อสืบค้นค้นคว้าและรวบรวมความรู้ (To search) เพื่อสร้างประโยค (To construct) เพื่อสื่อสาร (To communicate) เพื่อใช้ประกอบอาชีพและให้บริการในสังคม (To career readiness and service)

ความสามารถในการสื่อสารเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการเรียนภาษาต่างประเทศ หากผู้เรียนมีกลยุทธ์การเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและประเภทของงาน จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เร็วขึ้น และสามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

“กลยุทธ์การใช้สมองและการจัดการเป็นฐานในการเรียนรู้ (Brain and Management based Foreign Language Learning Strategy) ชื่อย่อว่า B & M FLL Strategy” เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่มีความจำเป็นต่อผู้เรียนศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ การใช้สมองเป็นฐานในการเรียนรู้ (Brain-based Learning) ซึ่งได้แก่ การจำ (Memory) การรับรู้ (Cognition) การใช้กระบวนการคิด (Thinking Process) และการใช้การจัดการเป็นฐานในการเรียนรู้ (Management-Based Learning) ซึ่งได้แก่ การวางแผน (Planning) การพัฒนา (Developing) และการควบคุม (Controlling)

คำสำคัญ: กลยุทธ์การเรียนรู้ กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนศตวรรษที่ 21

Abstract

The world in the 21st century is borderless. Foreign languages are important and necessary in communication. The foreign language learners in the 21st century must have active learning styles, i.e. learning to question and answer, to research, to construct, to communicate and to career readiness and service.

Ability in communication is the main goal of foreign language learning. The learners must have learning strategies, use variety of strategies suitable to themselves and work. That can help foreign language learners learn in a short time and be able to communicate with those languages effectively and efficiently.

The foreign language learning strategy in the 21st century is called Brain and Management Based Foreign Language Learning Strategy or B&M FLL Strategy consisting of Brain-based Learning; Memory, Cognition and Thinking Process, and Management-based Learning consisting of Planning, Developing and Controlling .

Keywords: Learning Strategies, Foreign Language Learning Strategies, Foreign Languages, the 21st Century Students

บทนำ

โลกในปัจจุบันในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้านไม่ว่าเป็น เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่เกิดขึ้นบนโลกในศตวรรษที่ 21 เช่น กระแส การเปลี่ยนแปลงจากศตวรรษแห่งอเมริกาสู่ศตวรรษแห่งเอเชีย การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของภูมิภาค เอเชียภายใต้กรอบความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคี ได้แก่ การรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) การรวมกลุ่มของเอเชียตะวันออก (Region Comprehensive Economic Partnership: RCEP) เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 นั้น ส่งผลให้ประเทศไทยกำหนดนโยบาย เดินหน้าสู่ประเทศไทย 4.0 ที่เป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย นวัตกรรม (Value-Based Economy) กล่าวคือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม จุดประสงค์ของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คือ เพื่อให้รายได้ของประเทศไทยที่ยังอยู่ในระดับ ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง (กระทรวงพาณิชย์, 2559) สุวิทย์ เหมชนะทรัพย์ (2559) กล่าวว่า คนไทยใน ยุคประเทศไทย 4.0 ต้องเปลี่ยนเป็นคนไทยที่มีความรู้เท่าทันโลก และเป็นคนไทยที่มีศักดิ์ศรีในเวทีสากล ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้สื่อกลางการติดต่อ นั่นคือ ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและ จำเป็นอย่างยิ่ง การที่ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นมากในโลกศตวรรษที่ 21 เพราะภาษา ต่างประเทศจะเป็นสื่อกลางของการติดต่อในฐานะที่เป็นเครื่องมือที่จะเข้าถึงแหล่งความรู้ต่างๆ ในโลก และเพื่อการประกอบอาชีพ ตลอดจนการเจรจาสำหรับการแข่งขันทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในเวทีสากล อย่างไรก็ตามที่ผ่านมามีความสำคัญมาก แต่ในโลกศตวรรษที่ 21 นอกจากภาษาอังกฤษ จะมีความสำคัญระดับโลกแล้ว ภาษาต่างประเทศอื่นๆ อาทิเช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาของประเทศ อาเซียน ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าภาษาอังกฤษ ดังนั้นการสื่อสาร ภาษาต่างประเทศที่สาม กลายเป็นความจำเป็นของผู้คนในโลกศตวรรษที่ 21 ดังเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น

ตั้งแต่ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยได้พยายามเพิ่มขีดความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศของเยาวชนของชาติ โดยการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของประเทศไทย ตามแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา ด้วยการกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตรทุกระดับเพื่อเป็นการเตรียมผู้เรียนให้สามารถเผชิญกับสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว โดยในระดับประถมศึกษาที่กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษ 6 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเรียน 3 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเรียนอีก 3 ปี ในขณะที่เดียวกันเมื่อเข้าสู่มัธยมศึกษาตอนต้นยังต้องเลือก เรียนภาษาต่างประเทศอื่นๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น อีกไม่น้อยกว่า 6 ปี และระดับปริญญาตรี เรียนอีกอย่างน้อย 1 หรือ 2 ปี จากรายงานการวิเคราะห์สถิติ ตัวชี้วัดและการจัดอันดับทางการศึกษาเพื่อ ความสามารถในการแข่งขันของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2557) กล่าวว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยอยู่ในระดับต่ำมาก และผลคะแนนความสามารถในการสอบ TOEFL ของผู้เข้าสอบจากประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 500 คะแนน ประเทศไทยอยู่ในอันดับ ที่ 14 จากประเทศในภูมิภาคเอเชีย 17 ประเทศ และวีรพงษ์ รามางกูร (2561) กล่าวว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในเรื่องการพูด การอ่าน และการเขียนของเด็กไทยโดยเฉลี่ยคะแนนยังต่ำโดยอยู่ใน อันดับที่ 53 ในจำนวน 80 ประเทศทั่วโลกที่ภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาแม่ และเป็นอันดับที่ 15 จาก 20 ประเทศในเอเชีย นอกจากนี้ยังพบว่า แรงงานไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารสำหรับปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากผลการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตที่ พึ่งประสงค์ของธุรกิจจำพวก (สมพร โกมารทัต, 2555) พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาน ประกอบการธุรกิจจำพวกนี้ คือ ต้องมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับดีมาก และ ความรู้ ความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศอื่น ในระดับดี และต้องสามารถนำความรู้ภาษา อังกฤษไปประยุกต์ใช้เพื่อติดต่อสื่อสารในการทำงานได้ (เมษ ครอบรู้, 2558, น.221) อย่างไรก็ตามคุณภาพ ของบัณฑิตในเรื่องภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นๆยังไม่ถึงระดับที่สถานประกอบการต้องการ

กรณีคุณภาพของบัณฑิตในเรื่องภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่นดังที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าสัมฤทธิ์ผลการเรียนภาษาต่างประเทศไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเวลาที่เรียนแต่อย่างเดียว ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษามักใช้กลยุทธ์การเรียนต่างๆในการเรียนรู้ภาษา และใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับตนเองและประเภทของงาน (Naiman, Frohlich and Todesco, 1975 อ้างใน แพรวรพรรณ พริ้มพร้อม, 2551)

กลยุทธ์การเรียนภาษา (Language Learning Strategies) หมายถึง วิธีการ การกระทำเฉพาะอย่าง หรือเทคนิคที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนภาษา การใช้กลยุทธ์การเรียนที่ดีส่งผลให้ความสามารถทางภาษาของผู้เรียนดีขึ้นด้วย (Oxford,1990) ดังนั้น การเรียนภาษาต่างประเทศให้ประสบความสำเร็จผู้เรียนต้องมีกลยุทธ์ในการเรียนและใช้กลยุทธ์นั้นๆในการเรียนอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ ดังที่ Bialystok (1981, pp. 24-35) กล่าวว่า กลยุทธ์การเรียนภาษา เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่ผู้เรียนนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนภาษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ภาษานั้นๆ

จากความจำเป็นที่ต้องรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 และปัญหาการพัฒนาความสามารถทางภาษาต่างประเทศที่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผู้เขียนในฐานะผู้สอนภาษาต่างประเทศคนหนึ่งที่มีประสบการณ์ทางการสอนและศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียน จึงขอเสนอแนวคิดและกลยุทธ์การเรียนภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 เพื่อจุดประกายให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงบทบาทของผู้เรียนและผู้สอน อันจะนำไปสู่แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสม โดยจะขอกกล่าวประเด็นที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ การเรียนภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 และ กลยุทธ์การเรียนภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21

การเรียนภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21

ภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสื่อสารและถ่ายทอดความคิดของมนุษย์และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความคิดในระดับสูงของมนุษย์ แนวคิดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีหลากหลายทฤษฎี ในบทความนี้จะกล่าวถึง แนวคิดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ Littlewood (1996) ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการใช้ความรู้ ความเข้าใจ การเลียนแบบและฝึกฝนจนเคยชินเป็นนิสัยจนสามารถสื่อสารและถ่ายทอดความคิดด้วยภาษาที่เรียนได้ อันเป็นแนวคิดเชิงปฏิบัติที่ผู้เรียนต้องแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จจนสามารถสื่อสารและถ่ายทอดความคิดได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี การเรียนด้วยการลงมือทำ (Learning by doing) ของ John Dewey

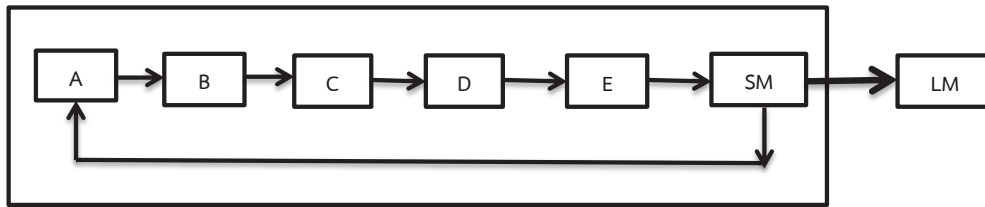
โลกศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่ไร้พรมแดน ภาษาต่างประเทศจึงมีความจำเป็นและสำคัญต่อการติดต่อ จากแนวคิดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ Littlewood ที่กล่าวไว้ข้างต้นทำให้ผู้เรียนภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีกระบวนการเรียนภาษาต่างประเทศเชิงรุก (Active Learning) หมายถึง การเรียนที่ต้องกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กล่าวคือ การเรียนเพื่อสร้างคำถามและตอบคำถามได้ (To question and answer) เพื่อสืบค้น ค้นคว้าและรวบรวมความรู้ (To search) เพื่อสร้างประโยค (To construct) เพื่อสื่อสาร (To communicate) เพื่อใช้ประกอบอาชีพและให้บริการในสังคม (To career readiness and service) (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 กระบวนการเรียนภาษาต่างประเทศเชิงรุกของผู้เรียนศตวรรษที่ 21 (Little Wood, 1996)

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความแตกต่างจากการเรียนรู้ภาษาแม่ กล่าวคือ ภาษาแม่ที่เรียนตอนเด็กนั้นเป็นการเรียนรู้โดยธรรมชาติและโดยอัตโนมัติก่อนที่จะเรียนรู้เรื่องเสียง ลักษณะเสียง หลักไวยากรณ์และโครงสร้างภาษา ส่วนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศผู้เรียนต้องใช้วิธีการเรียนที่เป็นระบบเพื่อจะเรียนรู้ลักษณะเสียง หลักไวยากรณ์ และโครงสร้างภาษา ก่อนที่จะพัฒนาทักษะทางภาษาให้คล่องแคล่ว ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจึงมีไม่เรื่องง่ายสำหรับทุกคนเหมือนกับการเรียนภาษาแม่ พฤติกรรมของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจึงต้องมีกระบวนการของพฤติกรรมรู้ที่ทำความเข้าใจได้ตั้งแนวทางการเรียนรู้ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ Littlewood (1996) กล่าวคือ การรู้ (Recognition) การเลียนแบบ (Imitation) การกระทำซ้ำๆ (Repetition) และการจำได้ (Memorization)

กระบวนการการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนรู้ที่ประยุกต์แนวทางการเรียนรู้ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ Littlewood ซึ่งประกอบไปด้วย กระบวนการในการใช้ประสาทสัมผัส 5 อย่างในการเรียนรู้ได้แก่ ตา (ดู) หู (ฟัง) ปาก (พูด) มือ (เขียน จดบันทึก) และสมอง (บันทึกการกระทำจากการดู ฟัง พูด และเขียน) ในขณะเดียวกันก็พยายามออกเสียง และพูดให้เหมือนเจ้าของภาษาโดยการเลียนแบบ แล้วกระทำพฤติกรรมดังกล่าวย้อนไปย้อนมา จนกลายเป็นการจำได้ในระยะสั้น (Short Term Memory) และเมื่อได้ทำพฤติกรรมดังกล่าวย้อนไปย้อนมาสักระยะหนึ่ง ผู้เรียนจะเกิดการจำระยะยาว (Long Term Memory) และท้ายที่สุดพร้อมจะนำออกมาใช้ได้ ในสถานการณ์ต่างๆ (ภาพที่ 2) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาในการเรียนภาษาต่างประเทศ

- A = การเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัส 5 อย่าง (ตา หู ปาก มือ สมอง)
 B = การรู้
 C = การเรียนรู้แบบ
 D = การกระทำซ้ำๆ
 E = การระลึกได้
 SM = การจำระยะสั้น
 LM = การจำระยะยาว

ภาพที่ 2 แสดงกระบวนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เมื่อการเรียนรู้ดำเนินกระบวนการมาถึงขั้นตอนการจำระยะสั้น และระยะยาวแล้ว ผู้เรียนจะสามารถนำเอาความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ และหลักการใช้ภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้และยังสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่วอีกด้วย

ความสามารถในการสื่อสารเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการเรียนภาษาต่างประเทศ เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้รวดเร็ว ผู้เรียนต้องมีกลยุทธ์การเรียนรู้และใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ให้เหมาะสม กลยุทธ์การเรียนรู้มีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนและการสื่อสารภาษาต่างประเทศ และมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียน (สมพร โกมารทิต, 2559) ผู้เรียนที่ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่หลากหลาย เหมาะกับตนเอง และประเภทของงานจะประสบความสำเร็จในการเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ใช้ กลยุทธ์ในการเรียนน้อยกว่าหรือไม่ได้ใช้เลย (Oxford, 1990, pp.6)

กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียนศตวรรษที่ 21

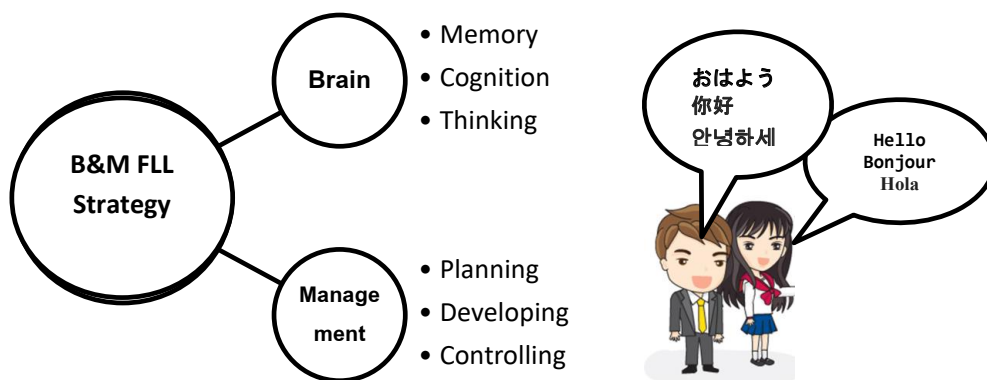
คำว่า “ กลยุทธ์ ” ตรงกับภาษาอังกฤษ คือ Strategy ความหมายตามพจนานุกรม Oxford กล่าวไว้ว่า “Strategy is a plan of action designed to achieve a long-term or overall aim.” ซึ่งมีความหมายว่า “แผนการดำเนินการ หรือแผนการกระทำที่กำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือเพื่อให้ประสบความสำเร็จในระยะยาว”

กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง แผนการกระทำ กลวิธี วิธีการ และเทคนิคที่กำหนดไว้เพื่อให้ผู้เรียนนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนภาษาต่างประเทศ ลักษณะของกลยุทธ์การเรียนรู้ ต้องเป็นแผนการกระทำที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า หรือออกแบบมาเพื่อการเรียน หรือการปฏิบัติงานนั้นๆ

Wenden and Rubin (1987) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่มีวิธีการเรียนรู้ภาษาที่ดีจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศดีด้วย Brown (1989) ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องว่า ผู้มีสติปัญญาดีจะหาวิธีการเรียนรู้ภาษาอย่างมีระบบด้วยตนเอง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่เรียนมาทำให้ตนเองเข้าใจเรื่องที่ได้เรียนได้เร็วขึ้น Willing (1989, pp. 1) ได้กล่าวเสริมว่า ผู้เรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษา เป็นเพราะไม่มีความรู้เรื่อง กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษา และขาดความสามารถในการเลือกกลยุทธ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง นอกจากนี้ Oxford (1990, pp. 1-8) ได้ให้ข้อคิด

เห็นเกี่ยวกับความสำคัญของกลยุทธ์ว่า การรู้จักใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมจะมีผลต่อการเรียนภาษา กลยุทธ์จะช่วยให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น ผู้เรียนเรียนรู้เร็วขึ้น สนุกสนานขึ้น มั่นใจในการใช้ภาษาต่างประเทศมากขึ้น เรียนได้สำเร็จและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนความรู้ที่ได้รับไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ดีขึ้นด้วย จากผลการศึกษาของสมพร โกมารทัต (2559) พบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้มีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนมีทิศทางการเรียนของตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และสามารถใช้ในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในระดับและสถานการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

จากผลการศึกษาการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักศึกษาปริญญาตรีของสมพร โกมารทัต (2559) พบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศคือ กลยุทธ์ที่ต้องใช้กระบวนการทางสมองต่างๆช่วยในการเรียนรู้ และแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนภาษา และกลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับการเรียนและเป็นการแก้ไขข้อบกพร่อง ส่งเสริมและการควบคุมการเรียนของตนเองของผู้เรียน จากผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้ผู้เขียนได้ความคิดรวบยอดในการออกแบบกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 ที่ชื่อว่า “กลยุทธ์การใช้สมองและการจัดการเป็นฐานในการเรียนรู้” (Brain and Management based Foreign Language Learning Strategy) ชื่อย่อว่า “B & M FLL Strategy” (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 กลยุทธ์การใช้สมองและการจัดการเป็นฐานในการเรียนรู้ Brain and Management Based Learning Strategy (B&M FLL Strategy)

กลยุทธ์การใช้สมองและการจัดการเป็นฐานในการเรียนรู้ (Brain and Management based Foreign Language Learning Strategy) ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ กล่าวคือ

1. กลยุทธ์การใช้สมองเป็นฐานในการเรียนรู้ (Brain-based Learning Strategy) คือ การใช้สมองช่วยจัดกระบวนการเรียนรู้ เก็บข้อมูลความรู้ทางภาษา ได้แก่ คำศัพท์ หลักภาษา การใช้ภาษา เป็นต้น โดยอาศัยประสาทสัมผัสในการเรียนรู้ ที่เรียกว่า การเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส (Sensory Learning)¹ ซึ่งจำเป็นมากกับผู้เรียนที่เริ่มต้นเรียนภาษาต่างประเทศ กลยุทธ์การใช้สมองเป็นฐานในการเรียนรู้ ประกอบด้วย

¹ ได้แก่ ตา เพื่อดู หู เพื่อฟัง ปาก เพื่อพูด มือ เพื่อเขียน และสมอง เพื่อเก็บข้อมูลต่างๆ

1.1 การจำ (Memory) เป็นการใช้สมองจดจำภาษาที่เรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัส ตาหู ฟัง ปากพูด มือเขียน และสมองจะเก็บข้อมูลจากการกระทำผ่านประสาทสัมผัสที่กล่าวมา และเสริมวิธีการต่างๆ ได้แก่ การสร้างการเชื่อมโยง การสร้างเครือข่ายความรู้ทางสมองในการจับกลุ่มคำศัพท์ตามชนิดและประเภทของข้อมูล การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ของผู้เรียน การนำคำศัพท์และหลักภาษาไปใช้ในบริบทของประโยคต่างๆ การสร้างและเสริมความจำโดยการใช้ภาพ เสียง การเลียนแบบ การทำซ้ำๆ การใช้ท่าทางและความรู้ลึกประกอบอธิบาย การใช้จินตนาการเพื่อช่วยในการจดจำ ทบทวนคำศัพท์และหลักภาษาอยู่เสมอ เป็นต้น ทุกกระบวนการดังกล่าวสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะได้ด้วยตนเอง โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อดิจิทัล การจำ เป็นกลยุทธ์แรกที่สำคัญที่ผู้เรียนควรใช้ในการเริ่มต้นเรียนภาษาต่างประเทศ

1.2 การรับรู้ (Cognitive) เป็นการใช้สมองรับ เข้าใจและรู้ภาษาที่ต้องการสื่อสาร โดยผู้เรียนลงมือทำ ทำซ้ำๆ ปฏิบัติซ้ำๆ ฝึกซ้ำๆ กับตนเองหรือผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อดิจิทัลในโลศศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษา ได้แก่ การฝึกฝนโดยการฟังซ้ำ พูดซ้ำ อ่านซ้ำ เขียนซ้ำ นำคำศัพท์และหลักภาษาใช้ในประโยคที่ต้องการจะพูด การฟังบ่อยๆ การอ่านมากๆ เพื่อจับใจความสำคัญ การถ่ายโอนภาษา (Language Transfer) จากภาษาแม่ไปใช้ในภาษาต่างประเทศที่เรียน การช่วยในการรับรู้ต่างๆ เช่น การจดบันทึกเพื่อช่วยในการจำ การบันทึกสิ่งที่ได้เรียน ได้รู้ในสมาร์ตโฟนเพื่อการทำซ้ำๆ ฝึกซ้ำๆ ได้ทุกที่และทุกเวลา เป็นต้น

1.3 การใช้กระบวนการคิด (Thinking Process) เป็นการใช้สมองในการสร้างกระบวนการคิดที่หลากหลาย อาทิ การคิดวิพากษ์ การคิดวิจารณ์ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดแก้ปัญหา เป็นต้น เพื่อช่วยในการทำความเข้าใจการเรียนรู้และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ การทำความเข้าใจอย่างมีหลักการ เช่น การจัดกลุ่มคำศัพท์โดยการเชื่อมโยงความคิด การทำความเข้าใจด้วยตัวเองอย่างมีหลักการ การทำความเข้าใจจากบริบทของประโยคนั้นๆ การเดาจากโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างคำ การเดาทำทางประกอบการพูด การเลือกใช้คำที่ไม่สามารถจำได้เป็นคำอื่นที่มีความหมายเดียวกันทดแทน เป็นต้น

2. กลยุทธ์การใช้การจัดการเป็นฐานในการเรียนรู้ (Management-Based Learning Strategy) หมายถึง การใช้กระบวนการจัดการเพื่อจัดการการเรียนรู้ และแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนส่งเสริมและควบคุมการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย

2.1 การวางแผน (Planning) คือ การจัดการกับการเรียนเพื่อให้กระบวนการเรียนเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่ การเข้าชั้นเรียน การเอาใจใส่กับการเรียนอย่างสม่ำเสมอ การเตรียมบทเรียนล่วงหน้า การรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย และการตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนของตนเอง เช่น การค้นหาข้อผิดพลาดของตนเอง และการประเมินความก้าวหน้าของตนเอง เป็นต้น

2.2 การพัฒนา (Developing) คือ การจัดการเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถทางภาษา ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้สอนในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนผ่านไลน์ (Line) เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) เป็นต้น การหาโอกาสพูดคุยภาษา กับเจ้าของภาษาในสถานการณ์จริง หรือการพูดคุยผ่านไลน์ (Line) เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) การพูดคุยทางโทรศัพท์ (Video Call / Smart Phone) เป็นต้น การทำงานที่เกี่ยวข้องกับภาษาต่างประเทศ การบริโภคข้อมูลทางภาษาต่างประเทศผ่านสื่อต่างๆ เช่น การดูหนัง การฟังเพลง การดูข่าว การเล่นเกม การดูแอปพลิเคชันต่างๆ เป็นต้น

2.3 การควบคุม (Controlling) คือ การจัดการอารมณ์และความรู้สึกลบและทางบวก โดยควบคุมอารมณ์และความรู้สึกลบ เช่น ลดความรู้สึกล้มเหลว เบื่อหน่าย กลัวการพูดภาษา ความวิตกกังวล และจัดการทางบวก เช่น การให้กำลังใจตนเองเมื่อมีข้อผิดพลาด การพูดชมเชยเมื่อประสบความสำเร็จ เป็นต้น

ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า กลยุทธ์การใช้สมองและการจัดการเป็นฐานในการเรียนรู้ (Brain and Management based Foreign Language Learning Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. กลยุทธ์ดังกล่าว เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการต่างๆทางสมองช่วยในการเรียนและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนภาษา และกระบวนการจัดการ เพื่อการจดจำ การรับรู้ การคิด วางแผน พัฒนา และควบคุมการเรียน ผลสัมผัสนั้นจะทำให้การเรียนภาษาต่างประเทศประสบความสำเร็จได้รวดเร็วขึ้น ดังที่ Oxford (1990) กล่าวว่า กลยุทธ์การเรียนรู้เป็นเครื่องมือสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาได้ดี ได้รวดเร็ว และส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาดี มั่นใจในการใช้ภาษา และถ่ายโอนความรู้ที่ได้รับไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้

2. จากผลงานวิจัยของสมพร โกมารทัต (2559) กล่าวว่า การจำเป็นกลยุทธ์ที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษามากเป็นลำดับแรก การจดจำคำศัพท์และไวยากรณ์ถือเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนภาษาต่างประเทศ แต่หากไม่ได้ใช้กระบวนการทางสมองและกระบวนการในการจัดการการเรียน คำศัพท์หรือไวยากรณ์เหล่านั้นจะหยุดอยู่แค่ความจำระยะสั้น ไม่ได้เข้าสู่ระบบความทรงจำระยะยาว

3. เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนภาษาต่างประเทศที่มีตัวอักษร หลักไวยากรณ์ของภาษาที่ซับซ้อน เช่น ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่นที่มีการใช้ตัวอักษรคันจิมากมายและซับซ้อน กลยุทธ์ทางสมองและการจัดการจะช่วยจัดกระบวนการจำ การใช้ตัวอักษรคันจิให้ถูกต้องและพร้อมที่จะนำมาใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

4. เป็นกลยุทธ์ที่ช่วยจัดปัญหาการเรียนแบบ “ การท่องที่ไม่รู้ความ ”

5. เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ซึ่งสอดคล้องกับโลกศตวรรษที่ 21 โลกไร้พรมแดนในการเรียนรู้

6. ผู้เรียนสามารถใช้กลยุทธ์การใช้สมองและการจัดการเป็นฐานในการเรียนรู้ควบคู่กับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อดิจิทัล จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น

7. เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

8. เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ

9. เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล สารสนเทศ จากแหล่งต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและเป็นการต่อยอดการเรียนรู้ของผู้เรียน

10. เป็นกลยุทธ์ที่ส่งเสริมการมีวินัยในการเรียน และความรับผิดชอบในการเรียน

11. เป็นกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดต่างๆ เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการสร้างสรรค์

12. เป็นกลยุทธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

13. เป็นกลยุทธ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long life Education) กล่าวคือ กลยุทธ์การใช้สมองและการจัดการเป็นฐานมีกระบวนการที่จัดโอกาสในการเรียนรู้ หรือกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ มีประสบการณ์โดยผ่านวิธีการ หรือกิจกรรมต่างๆเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ (สุมาลี สังข์ศรี, 2562)

บทสรุป

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนต้องตั้งเป้าหมาย (Goal) การเรียนอย่างน้อย 3 ประการ คือ สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศที่เรียนได้ สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือคนอื่นด้วยภาษาที่เรียน และสามารถใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศนั้นประสบความสำเร็จ ดังนั้น ผู้เรียนภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีกระบวนการเรียนภาษาเชิงรุก (Active Learning) และกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของการเรียน 5 ประการ คือ เรียนเพื่อสร้างคำถามและตอบคำถามได้ (To question and answer) เพื่อสืบค้น ค้นคว้าและรวบรวมความรู้ (To search) เพื่อสร้างประโยค (To construct) เพื่อสื่อสาร (To communicate) เพื่อใช้ประกอบอาชีพและให้บริการในสังคม (To career readiness and service)

ความสามารถในการสื่อสารเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการเรียนภาษาต่างประเทศ เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้รวดเร็ว ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีกลยุทธ์การเรียนรู้และใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ให้เหมาะสม ผู้เรียนที่ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่หลากหลายเหมาะสมกับตนเอง และประเภของงานจะประสบความสำเร็จในการเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่ใช้กลยุทธ์ในการเรียนน้อยกว่าหรือไม่ได้ใช้เลย (Oxford, 1990, pp.6)

กลยุทธ์การใช้สมองและการจัดการเป็นฐานในการเรียนรู้ (Brain and Management based Foreign Language Learning Strategy) ชื่อย่อว่า “ B & M FLL Strategy ” มีความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียนภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ ทุกกระบวนการของกลยุทธ์การเรียนรู้เป็นกลยุทธ์ที่มีกระบวนการจัดการให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้กระทำไป ซึ่งเรียกว่า Active Learning และผู้เรียนเป็น Active Learner (Bonwell, 1991) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งสอดคล้องกับโลกศตวรรษที่ 21 โลกไร้พรมแดนในการเรียนรู้และโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กลยุทธ์ดังกล่าวจะช่วยพัฒนาศักยภาพทางสมองของผู้เรียน ได้แก่ การจำ การคิด การแก้ปัญหา และการนำภาษานั้นๆ ไปใช้ ส่งเสริมการจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนสามารถบูรณาการข้อมูล สารสนเทศ จากแหล่งต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและเป็นการต่อยอดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวินัยและความรับผิดชอบในการเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย และการศึกษาตลอดชีวิต (Long life Education) อีกทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้แบบไร้พรมแดน กล่าวคือ ทุกกระบวนการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์การใช้สมองและการจัดการเป็นฐานเอื้อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาของสังคมโลกผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อดิจิทัล เครือข่ายสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ ผึก และใช้ภาษาต่างประเทศได้อย่างไร้พรมแดน

นอกจากนี้ กลยุทธ์การใช้สมองและการจัดการเป็นฐานในการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์การสอนภาษาต่างประเทศ จากการสัมภาษณ์ผู้สอนภาษาต่างประเทศเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการเรียนภาษาต่างประเทศ (สมพร โกมารทัต, 2559) พบว่า ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในชั้นเรียนผู้สอนไม่ควรทำหน้าที่เพียงสอนภาษาเท่านั้น ควรทำหน้าที่แนะนำกลยุทธ์การเรียนรู้ควบคู่กับเนื้อหาที่สอน (Integrated Instruction) หรือ แทรกไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ (Embedded Instruction) (Weaver and Cohen, 1998, pp.81) ตลอดจนชี้แนะให้ผู้เรียนตระหนักถึงประโยชน์ของการใช้กลยุทธ์ในการเรียนเพื่อผู้เรียนจะสามารถรู้และพัฒนาภาษาได้ดีขึ้น และรวดเร็วขึ้น และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้ทั้งในและนอกชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรตระหนักถึงการใช้กลยุทธ์ในการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยใช้อย่างหลากหลาย และเลือกกลยุทธ์ใช้ให้เหมาะกับตนเอง และประเภของงาน จากการสอบถามผู้มีประสบการณ์ รวมถึงผู้เรียนที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศ เคล็ดลับของความสำเร็จประการหนึ่งก็คือ การมีกลยุทธ์ในการเรียนและใช้กลยุทธ์ตั้งแต่เริ่มเรียนอย่างต่อเนื่องจนพัฒนาถึงขั้นสื่อสารได้ และยังใช้กลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ทางภาษาในขณะที่สื่อสารภาษาต่างประเทศนั้นๆ อยู่ตลอดเวลาอีกด้วย

บรรณานุกรม

- กระทรวงพาณิชย์. (2559). *ประเทศไทย 4.0*. สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2561, จาก <http://www.admissionpremium.com/news/1377>.
- แพรวพรรณ พริ้งพริ้อม. (2551). *การศึกษากลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษพื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เมษ รอบรู้. (2558). คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 7(2) พฤษภาคม-สิงหาคม, หน้า 221.
- วีรพงษ์ รามางกูร. (2561). *คนไทยกับภาษาอังกฤษ*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2561, จาก www.prachachat.net/opinion-column/news-190406.
- สมพร โกมารทัต. (2555). *รูปแบบการจัดการโปรแกรมภาษาญี่ปุ่นระดับอุดมศึกษาเพื่อธุรกิจนำเข้า*. (ดุสิตนิพนธ์สาขาการจัดการการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมพร โกมารทัต. (2559). *การศึกษากการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในกรุงเทพฯและปริมณฑล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมพร โกมารทัต. (2559). ความสัมพันธ์ของการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 8 (ฉบับพิเศษ สิงหาคม), หน้า 186-197.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *วิเคราะห์สถิติ และการจัดอันดับทางการศึกษาเพื่อความสามารถในการแข่งขัน พ.ศ.2558-2559*. สืบค้น 7 มกราคม 2562, จาก <http://www.onec.go.th/index.php/book/BookView/1479>
- สุมาลี สังข์ศรี. (2562). *การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสังคมไทย*. การประชุมทางวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัยคัดสรร สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ระดับชาติ: การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 2-3 กุมภาพันธ์ 2562 ณ Kensington Garden Resort อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559). *แนวคิดประเทศไทย 4.0*. สืบค้น 22 ตุลาคม 2561, จาก <http://planning2.mju.ac.th/government/>
- Bialystok, E. (1981). The role of conscious strategies in second language proficiency. *Modern Language Journal*, 65, 24-35. Retrieved from <http://eric.ed.gov/> 2018/5/23.
- Brown, H. (1989). *Principle of Language Learning and Teaching*. (3rded.). Cambridge: Prentice Hall International (London) Ltd.
- Littlewood, W. (1996). *Communicative language teaching: An introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Oxford, R. (1990). *Language Learning Strategies: What every teacher should know*. Boston. MA.: Heinle & Heinle.
- Weaver, S. J. and Cohen, A. (1998). *Making strategy training a reality in the foreign language curriculum. Strategies in Learning and Using a second Language*. New York: Addison Wesley Longman.
- Wenden, A. and Rubin, J. (1987). *Learner strategies in Language Learning*. UK: Prentice Hall.
- Willing, K. (1989). *Teaching How to learn: Learning Strategies in ESL*. Sydney: National Center for English Language Teaching and Research.